

GF:s Släktforskarseminarium

Paneldebatt DNA

22 januari 2022

Eva Dahlberg
evad.forening@gmail.com

Frågorna i diskussionen

- Publicering av DNA resultat rymmer särskilda problem jämfört med pappersforskning:
- Hur ska man bevara DNA-resultat till eftervärlden?
- Hur ska man källhänvisa DNA-resultat?
- Är det rimligt att publicera DNA-resultat utan några som helst källhänvisningar?
- Vad kan vi lära oss från det enklaste fallet där en eller flera matchningar understödjer pappersforskningens resultat om en gemensam ana? Hur ser en bra norm ut för publicering av sådana resultat?
- Vilka problem uppstår när någon matchning vill vara anonym i samband med publicering?
- Rymmer DNA-publicering av resultat där exempelvis okänd far identifierats andra etiska överväganden än om problemet hade lösts med pappersforskning?
- Är det rimligt att publicera DNA-resultat där uppgiftslämnare är anonyma?

Frågorna i diskussionen (mina korta svar 1)

- Hur ska man bevara DNA-resultat till eftervärlden? *Svar: viktigast bevara ett resonemang*
- Hur ska man källhänvisa DNA-resultat? *Svar: när du gjort resonemanget följ standarder*
- Är det rimligt att publicera DNA-resultat utan några som helst källhänvisningar? *Svar: nej, men i så fall kan du inte skriva i en Facebook-grupp att du har identifierat personer, din farmors morfar*
- Vad kan vi lära oss från det enklaste fallet där en eller flera matchningar understödjer pappersforskningens resultat om en gemensam ana? Hur ser en bra norm ut för publicering av sådana resultat? *Svar: Se t.ex. Advanced genetic genealogy (2019) red Debbie Parker Wayne; blogg Elizabeth Shown Mills QuickLesson 21: Citing DNA Evidence: Five Ground Rules (2015), och Elizabeth Shown Mills artikel "Testing the FAN Principle Against DNA: Zilphy (Watts) Price Cooksey Cooksey. of Georgia and Mississippi" från National Genealogical Society Quarterly (2014) <https://www.historicpathways.com/download/ZilphyArticle072915.pdf>*

Det finns flera bloggar som tar upp detta och har exempel på både hur man verifierar och hur man dokumenterar. Bra exempel:

- Amerikanska Board for Certification of Genealogist har länkar till publicerade artiklar <https://bcgcertification.org/learning/dna-resources/>
- Deb's Delvings in Genealogy, serie i 8 delar 2019 <http://debsdelvings.blogspot.com/2019/03/dna-standards-part-1.html> (Debbie Parker Wayne, men hon avled i januari 2022)
- FamilyLocket (har haft serie kring detta 2020-2021) <https://familyloket.com/how-to-write-and-publish-a-proof-argument-with-dna-evidence/>

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

3

Frågorna i diskussionen (mina korta svar 2)

- Vilka problem uppstår när någon matchning vill vara anonym i samband med publicering? *Svar: Många, men med ditt resonemang kan du kanske lösa det, och Thomas W Jones har förslag i sina artiklar (anonymisera flera led)*
- Rymmer DNA-publicering av resultat där exempelvis okänd far identifierats andra etiska överväganden än om problemet hade lösts med pappersforskning? *Svar: ja, om det är de senaste säg tre generationerna (vilka lever fortfarande?)*
- Är det rimligt att publicera DNA-resultat där uppgiftslämnare är anonyma? *Svar: tveksamt, men det beror på. Vad ligger bakom, hur resonerar du etc.*

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

4

Men före publicering kommer något annat – och det är där utmaningen ligger!

- Artiklarna och rekommendationerna bygger nämligen på att du först har gjort en gedigen forskning och kunnat resonera om dina resultat (GPS – Genealogical Proof Standard).
Gäller både släktforskning och DNA-släktforskning
- Det bör var och en göra även om man inte tänker publicera en artikel, för
 - ett släkträd på internet är dock en publicering om du inte har det privat och osökbart)
 - en gedcom-fil du skickar till någon är en publicering
 - det du delar med dig till en släkting blir publicering, för de kan i sin tur skicka det vidare, skriva en artikel eller lägga det på sin hemsida

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

5

Mina utgångspunkter

- DNA-släktforskning är en del av släktforskning – med DNA som en källa
- Man kan inte bevisa något med bara DNA, man behöver andra källor
- Förutsättningarna och frågeställningarna skiljer för olika forskare
- Frågorna du vill besvara skiljer sig åt
- Vi kan inte bevisa hur mycket som helst med DNA, för vi har inte DNA från alla våra anor och får inte träff på alla våra släktingar – det genealogiska släkträdet och det genetiska släkträdet

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

6

Släktforskning är konsten att spåra släktingar och fastställa släktskap med en metod som ger ett resultat som är korrekt och möjligt att verifiera. ur *Släktforskning på riktigt* (av Håkan Skogsjö).

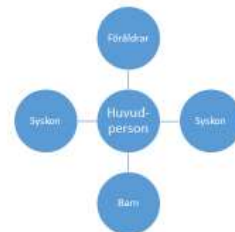
Min egen uttolkning nedan:

Det viktigaste med släktforskningen är att fastställa släktskapet rätt och identifiera rätt person i rätt sammanhang

- En person identifieras med sin plats i en familj som barn, med rätt föräldrar, men även med
- rätt syskon
- rätt partner
- rätt barn

Och hur har du resonerat för att komma fram till det?

I en enda lång kedja - barnet blir huvudperson i nästa generation och ska ha rätt familj och så vidare!

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

7

Ett DNA-test/resultat bevisar i sig inget

Du kan inte bevisa ett släktskap med bara DNA – och det kan inte testbolagen heller.

Inte ens ett resultat mellan föräldrar/barn kan man uttala sig om utan att veta vilka som har testat sig – åtminstone den ena av dem så att du själv vet om du är föräldern eller barnet, och om någon har en enäggstvilling

En bra hjälp är Shared centiMorgan project, interaktivt via DNAPainter.com

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

8

Parent/Child	23	3,556	284
Parent/Child	22	3,537	284
Sibling, Uncle/Aunt/Niece/Nephew...	41	2,217	171
Half Sibling, Uncle/Aunt/Niece/Nephew...	54	2,080	127
Half Sibling, Uncle/Aunt/Niece/Nephew...	50	2,052	160
Half Sibling, Uncle/Aunt/Niece/Nephew...	40	1,934	274
1st Cousin, Great/Half...	45	1,112	83
1st Cousin, Great/Half...	42	1,041	87
1st Cousin, Great/Half...	23	931	156
1st Cousin - 2nd Cousin, Great/Half...	22	827	100
1st Cousin - 2nd Cousin, Great/Half...	17	781	147
1st Cousin - 2nd Cousin, Great/Half...	19	427	74
1st Cousin - 3rd Cousin, Great/Half...	13	297	77
1st Cousin - 3rd Cousin, Great/Half...	15	246	50

Här ingår även
Grandparent/Grandchild i förslagen
på släktskapsintervall

Här är förslagen alltid "helkusiner" – inte halv-tremänningar etc

2022-01-22 2nd Cousin - 3rd Cousin 12 209 46
Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

9

[illegible]

Förarbetet - Hur ser ditt eget träd ut – dina förutsättningar

- Anförluster (inklusive anförsjutning) – på engelska "pedigree collapse" (inte endogami – men du kan ha det också).
- Har dina anor gift sig mer än en gång? Finns det halvsyskon på 1810-talet så är det "halv-något-männingar" idag i träfflistan.
- Har du luckor i ditt träd – okända föräldrar, har församlingens kyrkböcker brunnit (och kanske även bouppteckningarna i häradsrätten), kommer någon utrikes ifrån? Inte hittat födelseförsamlingen ännu?
- Hur många barn har överlevt förr så att det finns möjlighet till träffar nu?
- Hur geografiskt spridd är din antavla? Var finns dina kända anor?

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

11

Mina förutsättningar och forskningsresultat

Analysen och resonemanget

- Hur ser din träfflista ut?
- Hur ser dina träffars antavlor ut – och hur komplett är den – har de luckor? Jämför med din egen!
- Undvik att jobba efter att bekräfta det du vill bekräfta (att segmentet ni delar kommer från den enda anan ni båda har i 10:e generationen, om ni inte har kompletta antavlor så lång tillbaka utan luckor).
- Hur ser det ut jämfört med Shared cM Project, med statistik, med andra.
- Försök förklara – inte bortförklara – och *"kan inte bevisas förrän fler bra DNA-träffar finns"* är också ett resultat

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

13

Förutsättningarna för att få DNA-träff (från isogg.org/wiki/Cousin_statistics)

- Använd det INTE till bortförklaring

Relationship	23andMe ^[1]	AncestryDNA ^[2]	Family Tree DNA Family Finder ^[3]
First cousins	100%	100%	100%
Second cousins	100%	100%	>99%
Third cousins	89.7%	98%	>90%
Fourth cousins	45.9%	71%	>50%
Fifth cousins	14.9%	32%	>10%
Sixth cousins	4.1%	11%	Remote (typically less than 2%) ^[4]
Seventh cousins	1.1	3.2%	
Eighth cousins	0.24	0.91%	
Ninth cousins	0.06%		
Tenth cousins	0.002%		

Genealogical Relationship	Probability of No Detectable DNA Relationship
1st cousin	0.00%
1st cousin once removed	0.00%
1st cousin twice removed	0.00%
2nd cousin	0.00%
2nd cousin once removed	0.10%
2nd cousin twice removed	2.30%
3rd cousin	2.30%
3rd cousin once removed	12.10%
3rd cousin twice removed	30.70%
4th cousin	30.70%
4th cousin once removed	52.00%
4th cousin twice removed	69.80%
5th cousin	69.80%
5th cousin once removed	82.20%
5th cousin twice removed	89.90%
6th cousin	89.90%
6th cousin once removed	94.40%

Genealogical Relationship	Probability of No Detectable DNA Relationship
1 x great grandparent	0.00%
2 x great grandparent	0.00%
3 x great grandparent	0.01%
4 x great grandparent	0.56%
5 x great grandparent	4.95%
6 x great grandparent	17.76%
7 x great grandparent	37.43%
8 x great grandparent	57.53%
9 x great grandparent	73.50%
10 x great grandparent	84.38%
11 x great grandparent	91.12%
12 x great grandparent	95.07%
13 x great grandparent	97.31%
14 x great grandparent	98.54%

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

14

När analys och resonemang finns – Hur redovisa – egentligen samma tankar som annars!

Från Thomas W Jones: Resonemang som visar hur du forskat, använd tabeller och figurer, visa du har medgivande och källhänvisa

- Vem skapade källan – testföretagen – framgår ofta av resonemanget, så behövs ofta inte
- Vad är källan – t.ex. Gedmatch.com, FamilyTreeDNA, Ancestry, MyHeritage och vilket verktyg där, vilka kit jämförs (kan bara ge kitnummer om de godkänt och endast på Gedmatch, övriga är bakom privat inloggning), vilken rapport använde du?
- När såg du det – när gjorde du jämförelserna
- Var finns den – webbadressen till företaget
- Var i källan finns det – var finns infon, träfflistan, kromosomläsaren, haplogrupper

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

15

Det är inte bara en ruta som ska fyllas i

- Varken namnrutan eller källhänvisningsrutan är till för att "bara fyllas i" med något
- Du behöver ha argument för hur du har resonerat, hur du dragit slutsatserna
- Resonemanget är en del av källhänvisningen
- Dokumentera det du gör och hur du har tänkt!

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

16

Automatiska träd i DNA-sammanhang

- Det kommer allt fler automatiska träd med teorier om hur vi är släkt med våra DNA-träffar – det är en utveckling av de ”löv och smarta tips” som företagen länge gjort med alla träden i deras databaser och gentemot källmaterialet.
- Men det blir ju inte bättre för det – bara för att vi delar DNA, så behöver inte den ana som de automatiska funktionerna ThruLines™ hos Ancestry eller Theory of Family Relativity™ hos MyHeritage föreslår som vår potentiella gemensamma ana stämma.
- Hur avgör man vilken ana det gemensamma kommer från? Det kräver mer arbete.

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

17

En Theory of Relativity (ToR) som kollades upp – gick via en som jag noterat som ”dubbelgångare” i mitt Disgen. Den som är rätt person i mitt träd har en dubbelgångare som fick den rättas födelsedatum i husförhörlängderna– där det alltså finns en person som ser ut att stämma, enda tills man kollar föräldrarnas bouppteckningar. Den nya träffen delar jag alltså DNA med på ett ANNAT sätt än vad ToR visar.

Född 1808-05-23 i Hedsåkra, Starby (L) (Starby (L) Cl:2 (1786-1843) sid 39).
Död 1842-08-25 i Starby (L).
(Text) Starby (L) Al:6 (1833-1837) Bild 7 / sid 5 Starby (L) Al:7 (1837-1841) Bild 11 / sid 9
(Text) Bouppteckning: Södra Åsbo häradsrätt (L, M) Fil:31 (1842-1843) Bild 2520 / sid 445
(Text) Död före fadern 1843, två döttrar: Södra Åsbo häradsrätt (L, M) Fil:31 (1842-1843) Bild 4420 / sid 787
(Text) I Ångelholm finns samtidigt en Johanna Andersdotter med samma födelsedatum i Starby - men det finns bara en född då. Ångelholm (L) Al:13 (1851-1852) Bild 165 / sid 161 - denna kom från Östra Ljungby 1835 står det. Hon är gift Ekelund. Denna dubbelgångares BOU Södra Åsbo häradsrätt (L, M) Fil:45 (1870-1871) Bild 4020 / sid 399. Östra Ljungby (L) Al:5 (1831-1834) Bild 21 / sid 17

Född 1807-08-24 i Skörpinge, Höja (L) (Höja Cl:3 (1786-1834) sid 81).
Död 1871-01-22 i Ångelholm (L).
(Text) Dubbelgångare till Johanna Andersdotter, född 1808-05-23 i Hedsåkra, Starby. Finns felaktiga träd på bland annat FamilySearch.
(Text) Östra Ljungby (L) Al:5 (1831-1834) Bild 21 / sid 17
(Text) Bouppteckning: Södra Åsbo häradsrätt (L, M) Fil:45 (1870-1871) Bild 4020 / sid 399
(Text) Höja (L) Al:2 (1816-1820) Bild 97 / sid 96f Höja (L) Al:3 (1821-1825) Bild 119 / sid 121f Starby (L) Al:4 (1825-1828) Bild 28 / sid 23f Södra Åsbo häradsrätt (L, M) Fil:31 (1842-1843) Bild 4340 / sid 771f Södra Åsbo häradsrätt (L, M) Fil:31 (1842-1843) Bild 100 / sid 11f

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

18

”jag dubbelkollar” ”man måste vara försiktig”

- Men hur kontrollerar du – och när slutar du kontrollera och övergår till något som oftast blir genealogiskt önsketänkande.

♂ **Erik Eriksson**
 Född : 1739 Uorpikå, Nederkalix, BD
 Död den 21 september 1786
 Livslängd: 47 år Aktenskap och barn
 1. Gift den 23 april 1765 med
Anna Nilsdotter

På alla tre uppgifterna finns en Erik Eriksson – men det är tre olika personer! Den förste är gift med Sara, den som dör är gift med Lisa

2022-01-22

Eva Dahlberg, e-post evad.forening@gmail.com

19

Son Eric Eriksson. 1739-1768
 # Maria Nilsdotter 1740-1787
 Husf. Sara Jons 1742-1786

Husf. Maria Nilsdotter
 B. Magen Eric Eriksson 1741-1765 1788
 # 2. Dott. Husf. Anna 1747 1782-1789

Personers Namn.
 G. Eric Eriksson 1739-1768
 Husf. Lisa Nils 1739-1780
 Dott. H. Ella 1761 1785-1788

2022-01-22

20